КИБЕР-ЗАВИСИМОСТТА СРЕД ДЕЦАТА ОТ НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ И РОЛЯТА НА ПЕДАГОГА ЗА НЕЙНОТО ПРЕОДОЛЯВАНЕ

Румяна Й. Папанчева
Мария Ст. Дишкова

CYBER-DEPENDENCE AMONG PRIMARY SCHOOL-AGED CHILDREN AND THE ROLE OF THE TEACHER IN OVERCOMING IT

Rumyana Y. Papancheva
Maria St. Dishkova

Abstract: *The problem of cyber-addiction is particularly relevant in the context of our time, when information technology, digital devices, the Internet and social networks in some sense predetermine child behavior. It is quite clear that the modern student cannot be detached from virtual reality or passively observing the process of technologicalization. However, it is important to look for a balance, a golden environment that allows the use of smartphones, tablets, computers, game consoles, etc., not only for gaming and entertainment, but also for educational purposes. Then information and communication technologies will help the overall development of the child, and will not burden it.*

The phenomenon of cyber-addiction exists as it affects children from an early age. Symptoms have been the subject of increased scientific interest, especially in recent years. This article comments on the perspective of the educator regarding the misuse of new technologies by students at an early stage. 50 teachers working in different towns were surveyed, and the study could draw key conclusions. It is important to emphasize that the role of parents and teachers is particularly important when it comes to pedagogical efforts to overcome Internet addiction. Teachers have a fairly objective opinion and their answers best reflect the reality, so their opinion is indicative for the realization of the study.

Key words: *cyber-addiction, primary school, teacher, parents, information and communication technologies (ICT).*

Авторите изразяват своята благодарност на научен проект ДН 05/2016. „Дигитални компетенции и медиаобразование в предучилищна и начална училищна възраст (2016-2019)“ за подкрепата, осигурена за настоящата статия.

Въведение. Проблемът за кибер-зависимостта на съвременните деца е особено актуален и обект на изследване от редица автори. Търси се балансът, златната среда между употребата на дигиталните устройства в ежедневието, която не може да се избегне, и злоупотребата или умишленото бягство от реалната действителност. Сред възрастните (родители и учители) има представители, които се ужасяват от новите технологии поради неспособността си да боравят с тях. Други оценят предимството, което цифровите носители дават, за да се повиши ефективността на учебния процес и да се привлече интересът на децата към информацията като тя се предлага по един атрактивен и леснодостъпен начин. Важно е да се изследва ролята на учителя в процеса на превенция и преодоляване на зависимостта от Интернет и цифровите апарати сред учениците в началното училище. Той е педагогически субект със силно влияние, прекарва много време с децата и може да даде обективно мнение за тяхното поведение, включително във връзка с употребата на смартфони и други дигитални устройства.

Литературен обзор. Информационно-компютърната революция е една от основните причини за промените в живота и активността на съвременното общество. Новите технологии доведоха до появата на нови професии, нови интереси. Бъдещите специалисти в различни сфери трябва да развиват уменията си за боравене с голямо

количество данни (да търсят, да анализират и да преработват информация). Те трябва да генерират нови идеи, както и да иновират старите практики. Стига се до там, че информационните технологии навлизат в образованието до такава степен, че неговата организация вече е невъзможна без използването им [9, с. 275]. Темата за ключовите компетентности на съвременния учител е изключително актуална, много дискутирана и активно изследвана [8]. Учителят, който често използва информационни и комуникационни технологии в работата си с учениците е доказано по-ефективен от останалите [14, с. 46]. Професионалната компетентност на съвременния учител включва не само организационни, комуникативни, творчески и морални умения, наред с уменията за работа в екип, но и дигитална компетентност, която означава ефективна употреба на модерни информационни ресурси [17, с. 80-81]. П. Петров изследва мотивацията на учителите да използват информационни и комуникационни технологии (ИКТ) при организацията на обучението на своите ученици и подчертава, че това спомага осъвременяването на образователната система в Република България [6, с. 405]. Според автора ИКТ имат потенциал не само да активизират педагогическата дейност, но и респективно да повишават интереса на учениците към учебния процес. В този ред на мисли, традиционното преподаване подлежи на трансформация, която се основава на ефективното прилагане на достиженията в информационните и комуникационни технологии в процеса на обучение и в процеса на оценяване на учениците, което е застъпено в актуалните програми за развитие на училищното образование на Европейския съюз [6, 402]. Много автори са на мнение, че подготовката на учителя за работа с ИКТ трябва да започне още в университета и изследват взаимодействието между преподавател и студент в Интернет-пространството [2, 5, 7]. М. Илиева в своя публикация подчертава, че онлайн-комуникацията в процеса на дигитализация, все още не е толкова популярна в академичния живот [4], в контраст на достъпът до социалните мрежи днес, който е максимално улеснен [15] и може да се използва адекватно при организация на висшето образование. Въпреки новите възможности, обаче, педагогът трябва да има сериозна професионална основа, както и добре да познава принципите на преподаване и учене [10]. Съвременната учебна среда все още пази белезите на стария модел и следва установените модели и традиции на работа. Учителят е централна фигура в учебния процес, а междуличностното общуване е основно средство за взаимодействие между учител и ученик [3].

Много съвременни автори разглеждат ролята на учителя за преодоляване на проблемите на учениците, свързани със злоупотребата на дигитални устройства и Интернет. На база проведени изследвания могат да се изброят основни индикатори, по които учителите разпознават злоупотреба на децата с Интернет: използва се основно за развлечение; това е основна тема за разговор с връстниците; неспособност да се контролира времето, прекарано онлайн; посещаване на сайтове за възрастни; засилено присъствие в социалните мрежи; нарушено взаимодействие с връстниците; слаба подготовка за училище; по информация от други ученици; засилена онлайн активност; по сигнал, подаден от родителите [12, 8-10]. Интерес представляват изследвания на учители, които са в риск от развитие на кибер-зависимост. Много от тях са потребители на Интернет и водят активен живот в социалните мрежи, които променят не само взаимоотношенията между хората, но поведението и навиците на хората. В същото време, социалните мрежи помагат да се увеличават контактите на потребителите с други хора, защото „всички са там“. С други думи, учителите, особено по-младите, също прекарват доста време в Интернет и са по-толерантни към учениците – потребители [11, 409]. Колкото и да улесняват, обаче, комуникацията между хората, социалните мрежи може би не я подобряват. Възможно е това да доведе до появата на

поведенчески проблеми, а неподходящата и безцелна употреба на Интернет обикновено води до пристрастяване [13, 16].

Изследване. Изследването е проведено с помощта на анкетна карта, която включва 24 въпроси, целящи да се получи информация в няколко различни области: демографски данни (пол, възраст); професионален опит (години стаж); наблюдения върху притежанията на децата на дигитални устройства и достъпа им до Интернет; поведение на децата, когато играят/не играят на телефоните си; „за" и „против" използване на информационните технологии в учебния процес. Изследвани са 50 учители, които работят в различни населени места в цялата страна. На различна възраст са и са обучавали деца от различни възрасти, но в настоящото прочуване се изследва мнението им в качеството на начални учители. 43 от респондентите са жени, а 7 – мъже. Мнението на учителите е особено важно, защото най-често отразява обективната истина. Не са редки случаите, в които тяхното мнение се разминава с мнението на деца и родители, което потвърждава фактът, че обективната гледна точка е в контраст на субективната.

Някои от резултатите от проведеното изследване вече са публикувани в други доклади, но ще бъдат споменати само, за да се осигури по-плавен преход към данните, които ще бъдат анализирани в тази статия. По мнение на изследваните учители 98% от учениците разполагат с личен смартфон (фиг. 1а). Освен с цифрово устройство, учениците в начален етап имат почти неограничен достъп до Интернет (фиг. 1б). 90% от респондентите посочват това срещу едва 10%, които са на обратното мнение. Освен това, смартфоните и Интернет се използват от учениците най-вече за забавление (предимно за игри) и сравнително по-рядко с образователна цел.

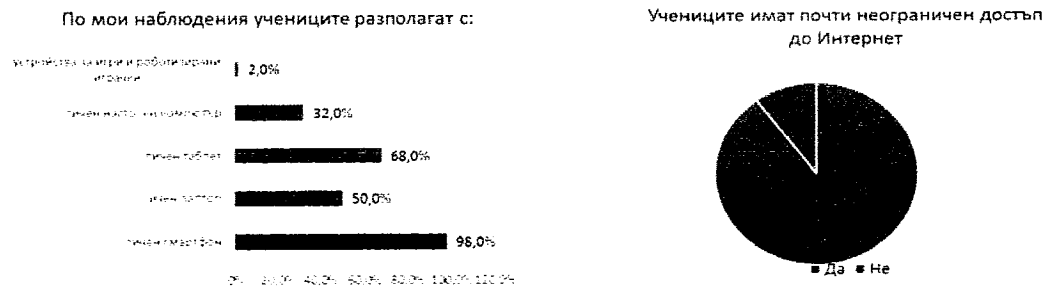

а) б)

Фигура 1. А) Притежание на лично дигитално устройство; Б) Достъп на учениците до Интернет

41, 7% смятат, че учениците определено прекаляват с употребата на Интернет и информационните технологии, но по-голямата част от респондентите (56, 3%) са на мнение, че това е нормално (фиг. 2).

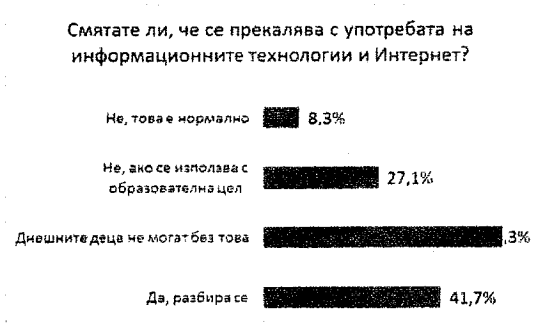

Фигура 2. Мнението на учителите за злоупотребата на децата с Интернет и информационните технологии

Резултати от проведеното проучване. Равен брой респонденти посочват, че когато децата играят навън забравят за телефоните си, но това не винаги се случва (фиг. 3). Тревожни са тези проценти, според които учениците изобщо не спират да мислят за игрите на телефона (12,5%) и твърдението, че не е възможно да бъдат откъснати от тях (2,1%). Независимо, че тези проценти са сравнително ниски, трябва да се обърне сериозно внимание на тази тенденция, според която игрите онлайн изместват детската активност навън.

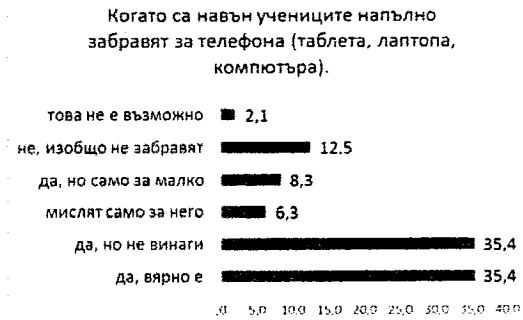

Фигура 3. Играта навън и употребата на дигитални устройства

На фигура 4 е дадена съпоставка между мнението на учители и съответното на учениците по отношение на времето и целта на използване на смарт-телефони и таблети. Ясно се вижда (Фиг. 4а), че учителите определено правят сериозни опити да ограничат употребата на дигитални устройства, когато тя се превръща в злоупотреба. 64,6% от тях правят забележка; 39,6% предпочитат децата да се занимават с други дейности; 35,4% молят учениците да приберат телефоните си; 33,3% се тревожат за здравето на децата; 4,2% дори се ядосват. В същото време има учители, които нямат нищо против (6,3%), а 2,1% дори са доволни като споделят, че докато учениците играят на телефоните си, не шумят и не се бият помежду си.

а)

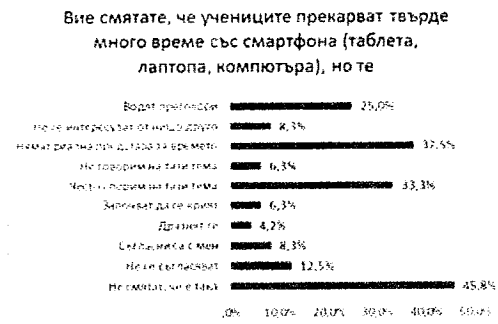

б)

Фигура 4. А) Реакция на учителя спрямо употребата на смартфони в училище; Б) Реакция на учениците спрямо забележките на учителя, че злоупотребяват с дигиталните устройства

Учителите подчертават, че децата нямат реална представа за времето, което прекарват онлайн (фиг. 4б). Те не смятат, че прекаляват за разлика от педагозите, които определено говорят за злоупотреба, както и за липса на интерес към други дейности и занимания. Някои ученици се дразнят, когато им се направи забележка, а други започват да се крият, което също е един от симптомите за наличие на зависимост.

Някои от респондентите (фиг. 5), но по-малко от половината, получават институционална подкрепа като използването на смартфони в училище се забранява от ръководството и това много улеснява тяхната работа (49,0%). За съжаление 44,9%

споделят, че в междучасието учениците имат достъп до телефоните си, което много затруднява учебния процес, защото те не се подготвят за следващия час и не използват времето за пълноценна почивка.

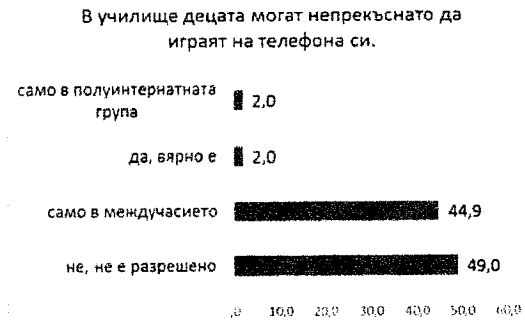

Фигура 5. Употреба на смартфони в училище

По мнение на анкетираните учители, когато играят на смартфона (фиг. 6): на децата много им харесва – 54,2%; те са щастливи – 33,3%; чувстват се удовлетворени – 25,0%; напрегнати са – 18,8%; изнервени – 18,8%; усещат се велики – 10,4%; силни – 6,3%; умни – 6,3%; недостижими – 6,3%. Веднага прави впечатление мнението на една част от респондентите (22,9%), че някои деца се чувстват самотни, затова се изолират във виртуалното пространство. Личностни характеристики като усещането за самота са обект на изследване от много автори и тяхното мнение е, че интровертите прекарват много повече време в Интернет [с. 59].

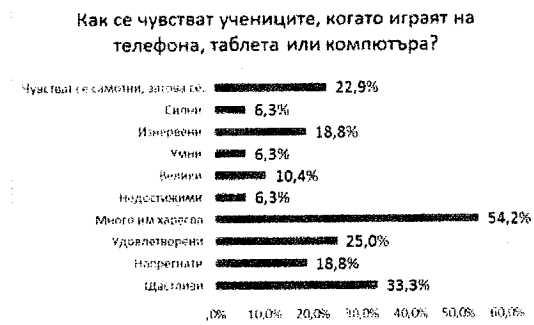

Фигура 6. Чувства, които играта на смартфона предизвиква у децата

В същото време, когато някой прекъсне заниманията на децата онлайн, те (фиг. 7): много се ядосват (56,3%); търсят начин бързо да се върнат във виртуалната реалност (35,4%); дори стават агресивни (22,9%).

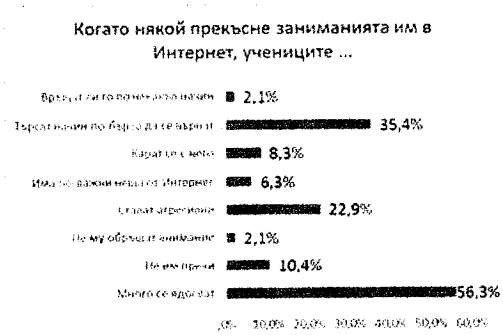

Фигура 7. Реакции на учениците, когато някой прекъсне заниманията им онлайн

Интересно е влиянието на технологиите върху социалните предпочитания за комуникация на учениците. На фиг. 8 ясно се вижда, че учениците предпочитат онлайн

общуването за сметка на комуникацията от типа „лице в лице“. Чувстват се много по-добре, когато контактуват онлайн и проявяват повече интерес към Интернет-приятелите си. Мрежата им създава чувство за сигурност и комфорт, докато реалното общуване застрашава усещането, че са защитени.

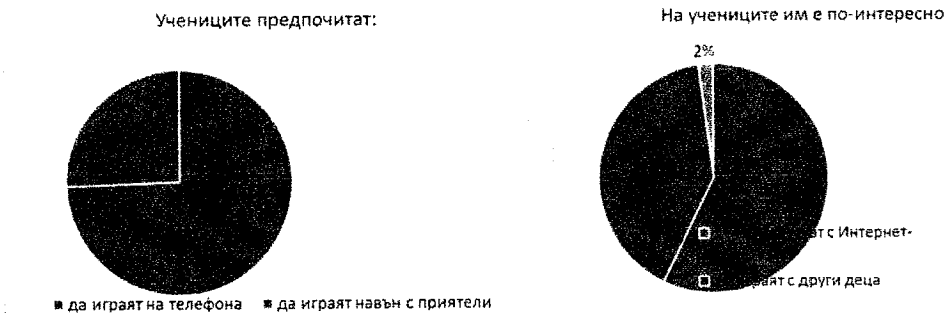

а) б)

Фигура 8. А) Предпочитания на учениците за игра – дигитална срещу недигитална; Б) Интерес на учениците към игрите – дигитални в мрежа или игри без технологии

51,0% от респондентите посочват, че много често смартфонът се явява отдушник на детето (фиг. 9). Ако то се чувства тъжно, бързо може да си оправи настроението, когато се изолира във виртуалното пространство и се потопи в разнообразието от усещания, които онлайн играта предоставя чрез цифровизацията (интерфейс, колорит и други начини за въздействие). Оттук следва, че разполагайки с дигитално устройство, което замества приятели и реални контакти с връстниците, детето не развива уменията си за общуване и управление на конфликти, защото има възможност много бързо да избяга в една друга, по-безопасна реалност. Ученикът свиква да се крие от реалността и в бъдеще все по-често ще прибягва до този начин за успокоение, вместо да отстоява позицията си и да се конфронтира с околните. Трябва да се подчертае, че това са първи признаци на зависимост.

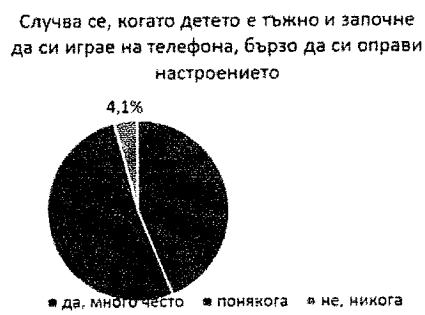

Фигура 9. Влиянието на дигиталните устройства върху емоционалното състояние на ученика

Не винаги педагогът може успешно да си партнира с родителите на учениците и понякога не среща тяхната подкрепа. Според резултатите категоричен отказа за партньорство има само в 14.3% от случаите. Пълна подкрепа от страна на родителите има според 40,8% от изследваните лица. Те са категорични, че успешно взаимодействат с родителите на своите ученици, когато става дума за ограничаване на времето, прекарано онлайн. Според останалите 42,9% родителите в повечето случаи ги подкрепят, но винаги има изключения.

Въпреки всички негативи, обаче, 72,9% от изследваните учители са абсолютно категорични, че информационните технологии спомагат учебни процес (фиг. 10).

Съвременният учител не отрича прогреса и възможностите, които се очертават в съвременната технологична и информационна ера за качествено ново образование. Важно е не да се ограничат технологиите, а да бъдат използвани разумно и ефективно.

Фигура 10. „За" и „против" информационните технологии в образованието

Заключение. На база на проведеното теоретично и практическо изследване и получените от него резултати, могат да се направят няколко основни извода:

Съвременното образование е немислимо без употребата на информационните технологии, но винаги трябва да се търси балансът, „златната среда" между използването на традиционни методи за взаимодействие с учениците и въвеждането на нови, иновативни похвати.

Не е голям броят на учениците, но все пак им сред тях такива, които ясно проявяват симптоми на кибер-зависимост още в начален курс на обучение. Тази тенденция е тревожна сама по себе си и е нужна повече активност от страна на обществото.

Учителят играе много съществена роля, както за откриването на симптоми на зависимост у учениците, така и за преодоляване на проблема, особено когато си партнира с родителите.

И накрая, но не на последно място: информационните и комуникационните технологии, както и дигиталните устройства, предлагат неизчерпаеми възможности за комуникация между хората, за бързо разпространение на данни, за различни дейности и активности, които улесняват съвременния живот. От друга страна, кибер-зависимостта е много сериозен проблем и засяга деца от все по-ранна възраст. Превантивна дейност в тази посока би спомогнала за намаляване на броя на кибер-зависимите ученици, както и адекватната реакция на родители и учители при евентуалната поява на подобен проблем.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Aytaç, K. Y. (2018) Investigating the Impact of Internet Dependency on Student-Teachers' Loneliness of Adiyaman University. Journal of Education and Training Studies, Vol. 6, No. 2; ISSN 2324-805X E-ISSN 2324-8068, Published by Redfame Publishing, URL: http://jets.redfame.com, pp. 58-64.
2. Вислобоков, Н. (2018) Инновационные IT-технологии - технологии искусственного интеллекта взаимодействия в условиях университетского образования. Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: традиции и иновации", втора книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, с. 396-401, ISBN 978-954-490-606-1.
3. Вълова, Т. (2012) Социалните мрежи: платформи за съвместно обучение и професионално развитие на учителите. Сборник доклади от II Есенен научно-образователен форум „Съвременни предизвикателства пред учителската професия", СУ „Св. Климент Охридски", с. 380-392. Изд. „ДИУУ", ISSN 1312-899X.
4. Илиева, М. (2018) "Комуникационните онлайн технологии в интеракцията преподавател-студент". Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на

университетското образование: традиции и иновации", втора книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, с. 393-395, ISBN 978-954-490-606-1.
5. Кирсанова, В. (2018) Формирование и реализация индивидуальной образовательной траектории обучающегося в цифром пространстве. Опыт московской области. Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: традиции и иновации", втора книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, с. 406-409, ISBN 978-954-490-606-1.
6. Петров, П. (2018) Системи за управление на ученето за повишаване на мотивацията при взаимодействието университетски преподавател-студент. Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: традиции и иновации", втора книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, с. 401-405, ISBN 978-954-490-606-1.
7. Попова, Л. (2018) Онлайн менторство как технология Интернет-образования. Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: традиции и иновации", втора книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, с. 410-415, ISBN 978-954-490-606-1.
8. Рашева-Мерджанова, Я. (2012) Предизвикателството „трансформация" пред професията „учител" – в контекста на социалното взаимодействие. Сборник доклади от II Есенен научно-образователен форум „Съвременни предизвикателства пред учителската професия", СУ „Св. Климент Охридски", с. 11-22. Изд. „ДИУУ", ISSN 1312-899X.
9. Сманцер, А. (2019) Творческое взаимодействие субъектов образования в электронной информационно-образовательной среде классического университета. Сборник с научни доклади „Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: теории, технологии, управление", трета книга, Изд. „Екс-Прес", Габрово, ISBN 978-954-490-643-6, с. 275-279.
10. Entz, S. (2006). Why Pedagogy Matters: The Importance of Teaching in a Standards Based Environment. Urbana, Illinois: The Forum on Public Policy
11. Faslli, E. & F. Ozdamli (2018) Teacher Candidates' Opinions Regarding Instructional and Safe Use of Social Networks and Internet Addiction Risk Levels. TEM Journal. Volume 7, Issue 2, pp. 405-410, ISSN 2217-8309, DOI: 10.18421/TEM72-23 May 2018.
12. Hsu, Sh. (2015) Exploring Teacher's Role in Students' Internet Overuse Problems: Instructional Strategies and Emotional Support. Research of Educational Communications and Technology Vol.112, pp. 1-18 (December, 2015), DOI:10.6137/RECT.2015.112.01.
13. Malak, M. Z., Khalifeh, A. H., & Shuhaiber, A. H. (2017). Prevalence of Internet Addiction and associated risk factors in Jordanian school students. Computers in Human Behavior, 70, pp. 556-563.
14. Ratheeswari, K. (2018) Information Communication Technology in Education. Proceedings of the Conference on "Recent Trend of Teaching Methods in Education". Journal of Applied and Advanced Research, 2018: 3 (Suppl. 1), p. 45-47, https://dx.doi.org/10.21839/jaar.2018.v3S1.169, ISSN 2519-9412.
15. Saravanakumar, M. & T. SuganthaLakshmi (2012) Social Media Marketing. Life Science Journal, 2019, volume 9, ISSN: 1097-8135, http://www.lifesciencesite.com.
16. Servidio, R. (2017). Assessing the psychometric properties of the internet addiction test: a study on a sample of Italian university students. Computers in Human Behavior, 68, pp. 17-29.
17. Wieruszewska-Duraj, S. (2019) Improving the quality of the practical development of professional competence of future teachers. Сборник с научни доклади "Взаимодействие на преподавателя и студента в условията на университетското образование: теории, технологии, управление", трета книга, Изд. "Екс-Прес", Габрово, ISBN 978-954-490-463-6, с. 80-85.

проф. д-р Румяна Папанчева
Университет „Проф. д-р Асен Златаров" – гр. Бургас
papancheva@yahoo.com

доц. д-р Мария Дишкова
Университет „Проф. д-р Асен Златаров" – гр. Бургас
dishkova.maria@gmail.com

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"
ПЕДАГОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ

ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ - ТРАДИЦИИ И СЪВРЕМЕННОСТ

ВЕЛИКО ТЪРНОВО 15 - 16.11.2019 г.

- ПЛЕНАРЕН ДОКЛАД
- Секция 1 - Обща педагогика
- Секция 2 - Социална педагогика и приобщаващо образова...
- Секция 3 - Начална училищна педагогика
- Секция 4 - Предучилищна педагогика
- Секция 5 - Музика
- Секция 6 - Кинезиология
- ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Ай анд Би, 2019

ISSN: 2534-9317

ПЛЕНАРЕН ДОКЛАД			Стр.
Проф. дн Венка Кутева-Цветкова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново Декан на Педагогическия факултет*	35 години Педагогически факултет на ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"	1 - 5

Секция 1 - ОБЩА ПЕДАГОГИКА			Стр.
д-р Михаела Рачева, проф. дн Лучия Ангелова, проф. дн Божидар Ангелов	*СУ „Св. Климент Охридски", София*	Медии, изкуство, когнитивна терапия	6 - 9
проф. дпн Маргарита Терзиева	*Университет „Проф. д-р Асен Златаров", Бургас Директор на Учебно-информационен център*	Киноурокът - средство за развиване на меки умения	10 - 13
проф. дн Антония Кръстева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново,*	Методът на проектите - за развиване на	14 -18

	Педагогически факултет	критическо мислене у учениците	
доц. д-р Маринела Михова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически факултет*	Образователни решения във Финландия, Естония и България	19 - 23
проф. д-р Галя Бонева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически факултет*	Как дефинират студентите затрудненията при практиката в началното училище	24 - 29
Доц. дн Нина Герджикова	*ПУ "Паисий Хилендарски", Пловдив*	Педагогическата компетентност - теоретични аспекти и практически проекции	30 - 31
Проф. д-р Пламен Цоков	*ПУ "Паисий Хилендарски", Пловдив*	Учителската професия като харизма на визионерството	32 - 36
Доц. д-р Биляна Великова-Цонкова, доц. д-р Мария Дишкова	*Университет „Проф. д-р Асен Златаров", Бургас*	Теоретични аспекти на явлението ранна сексуализация при децата	37 - 44
Доц. кпн Елена Волкова	*Санкт-Петербургский Гуманитарный университет профсоюзов*	Критичность мышления как элемент межкультурной компетенции: методика развития и место в системе обучения межкультурной коммуникации	45 - 50
Милка Коджабашева-Йовкова, Катерина Касабова	*РААБЕ*	Продължаващата квалификация на педагогическите специалисти - очаквания, възможности и предизвикателства	51 - 58
Гл. ас. д-р Силвия Тодорова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Подобряване процеса на оценяване на постиженията на учениците чрез използване на портфолио	59 - 65
Гл. ас. д-р Даринка Костадинова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Филиал Враца*	Вътрешноинституционалната квалификация на педагогическите специалисти за утвърждаване на работещи образователни практики	66 - 73
Гл. ас. д-р Мариела Тодорова-Колева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Училища сред природата от първата половинка на XX век	74 - 81
Гл. ас. д-р Лидия Колева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Лидерството като процес на управление в училище	82 - 84
Ас. д-р Маргарита Калейнска	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Нагласи на българските ученици към използване на социалните медии за учебни цели	85 - 89
Д-р Делян Пенчев	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Някои аспекти на взаимодействието "училище-музей" (емпирично изследване сред музейни работници в град Велико Търново)	90 - 94
Orynbayeva Ulserik Kydyrbaikyzy PhD, Zhaltapova A. A. d.p.s., Gergana Dyankova, PhD	*Almaty, Kazkahstan SWU "Neophit Rilski", Blagoevgrad,Bulgaria*	Role of reflective environment in the course of vocational training in hifher education institution	95 - 105
Иванка Митова	*ДГ „Радост", Калофер*	Ролята на директора на детската градина за създаване на стимулираща образователна среда	106 - 110

Галина Дачева, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Аспекти на социалнопедагогическия потенциал на учителя в начален етап в европейската образователна действителност	111 - 116
Карина Господинова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Обучение по емоционална интелигентност за педагогически и непедагогически персонал - анкетно проучване сред родители, учители и директори	117 - 126

Секция 2 - СОЦИАЛНА ПЕДАГОГИКА И ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ			Стр.
Проф. д-р Силвия Николаева	*СУ "Климент Охридски", София*	Приобщаващо образование и обща подкрепа на личностното развитие: между нормативното и концептуалното	127 - 134
Доц. д-р Илиана Петкова	*СУ "Климент Охридски", София*	Интеграцията на децата бежанци и търсещите убежище в образователния процес през погледа на учителя	135 - 142
Доц. д-р Владислав Господинов	*СУ "Климент Охридски", София*	Педагогически аспекти при фотографията на бежанци и мигранти	143 - 151
Доц. д-р Йосиф Нунев	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически колеж, Плевен*	Родителските предпочитания и процесите на приобщаване и образователна интеграция в Община Сливен	152 - 159
Доц. д-р Боряна Здравкова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	За длъжността на педагогическия съветник и изискванията към неговата професионална квалификация	160 - 165
Гл. ас. д-р Петя Марчева-Йошовска	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Приносът на Димитър Кацаров за специалната педагогика и идеята за "особеното" дете	166 - 174
Гл. ас. д-р Катерина Златкова-Дончева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Емоционално-поведенчески нарушения при деца в риск - сравнителен анализ между основни категории в МКБ-10 и МКБ-11	175 - 186
Гл. ас. д-р Георги Георгиев	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	За социалната интеграция на личността	187 - 192
Д-р Мирослава Бонева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Предоставяне на социалнопедагогическа подкрепа чрез доставчици на социални услуги в общността	193 - 199
Ас. Кристина Тодорова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Nonviolent Resistance - нов подход за работа с родители на деца с проблемни поведенчески прояви	200 - 206
Галина Дачева, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Професионално-квалификационното и кариерно развитие - основен профил за стандартно	207 - 210

		оценяване постиженията на учителя в начален етап на образование	

Секция 3 „НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА"			Стр.
Проф. д-р Весела Гюрова	*СУ "Климент Охридски", София*	Моделни технологии за промяна на поведението на учениците спрямо климатичните промени в началния етап на СУ	211 - 218
Проф. д-р Румяна Папанчева, доц. д-р Мария Дишкова	*Университет "Проф. д-р Асен Златаров", Бургас*	Кибер-зависимостта сред децата в начална училищна възраст и ролята на педагога за нейното преодоляване	219 - 226
Доц. д-р Огняна Георгиева-Тенева	*Нов български университет, София, Департамент "Нова българистика"*	Хумористичният художествен текст и начланото училище	227 - 232
Доц. д-р Иванка Георгиева, Жоржета Ангелова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Използване на GeoGebra при изучаване на геометрия в обучението по математика в 1. - 4. клас	233 - 241
Доц. д-р Пенка Кънева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	За билингвизма и обучението по съвременни езици	242 - 246
Доц. д-р Катя Симеонова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Очаквани резултати от обучение в прогресивния модел на предприемаческата компетентност	247 - 252
Гл. ас. д-р Евдокия Стефанова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Съвременен модел на урока за затвърдяване на новите знания и обобщение при взаимодействието "човек-общество-природа" в начална училищна възраст	253 - 260
Гл. ас. д-р Мила Гълъбова-Маринова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Кодът в обучението по български език и литература в 1. - 4. клас	261 - 266
Ас. Ивелина Начева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Възможности за интеграция на аспекти от теорията за множествената интелигентност в обучението по математика в начална училищна възраст	267 - 274
Ас. Христина Гергова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	На голямата сцена в спектакъла "ученици и учители - заедно" театърът в образованието	275 - 282
Ас. д-р Маргарита Пенева	*Тракийски университет, Стара Загора*	Препоръки за създаване и приложение на учебни ситуации по Човек и природа - 3. клас	283 - 289
Гл. ас. д-р Росица Пенкова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически колеж, Плевен*	Професионална компетентност на педагогическия специалист за организиране на	290 - 295

		празници в училище	
Гл. ас. д-р Георги Василев	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Системата на Станиславски в педагогическата дейност (в урока по литература - начален етап на обучение 1. - 4. клас)	296 - 301
Светла Ангьозова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Атрактивни техники в часовете по изобразително изкуство	302 - 309
Елена Тодорова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Рисуваната коприна - провокация за арттерапевтична работа	310 - 317
Цвета Марова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Ролята на визуализацията при деца с интелектуални и обучителни затруднения	318 - 324
Мирослава Митева-Тенева	*ОУ "д-р Иван Селимински", Сливен*	Тенденции при осъществяване пропедевтиката на четене с разбиране при деца на 6 - 8 години	325 - 331
Нина Люцова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Трудности при създаване на писмени текстове на чужд език (английски)	332 - 335
Недка Колева, старши учител	*ОУ „Д-р Петър Берон", Дебелец*	Ролята на краезнанието в дейностите по интереси в трети клас	336 - 339
Даниел Терзиев, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Бележити художници,учители по рисуване в Търновската гимназия "Св. Кирил" след Освобождението до 1944 г.	340 - 343
Елена Петрова, учител, Мария Павлова, учител	*ОУ "д-р Петър Берон", Плевен СУ "Христо Смирненски", Плевен*	Интерактивни методи на обучение в началното училище	344 - 348
Галина Илчева, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Интерактивна образователна среда за развиване на социалната компетентност в училище	349 - 354
Диана Вацова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Читателската самостоятелност в начален образователен етап	355 - 358
Елис Мустакли	*Югозападен университет "Неофит Рилски", Педагогически колеж, Плевен*	Интерактивни методи за анализ на когнитивни процеси при обучението по математика в началните калсове	359 - 364

Секция 4 - ПРЕДУЧИЛИЩНА ПЕДАГОГИКА			Стр.
Проф. д-р Димитър Гюров	*СУ "Климент Охридски", София*	Взаимодействието "дете-среда" и екосъобразни норми на устойчиво развитие	365 - 370
Доц. д-р Рени Христова-Коцева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Самостоятелността на детето от предучилищна възраст през погледа на родителите	371 - 378
Доц. д-р Емил Бузов	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически колеж, Плевен*	Образование 4.0. - трансверсални проекции на предучилищното образование	379 - 387
Доц. д-р Евгения Тополска	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново,*	Подходи за развитие на детското речево	388 - 394

	Филиал, Враца	творчество	
Доц. д-р Петя Конакчиева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Стимулиране на изследователските прояви чрез обучението по Околен свят в детската градина	395 - 404
Гл. ас. д-р Магдалена Стоянова	*СУ "Климент Охридски", София*	Модели технологии за въвеждането на климата в образователните програми за детската градина	405 - 412
Гл. ас. д-р Красимира Петрова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Мотивация за училищно обучение при 6 - 7-годишните деца	413 - 417
Ас. д-р Десислава Попова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Развитието на речта през призмата на теорията за сензорната интеграция	418 - 421
Ас. Йоанна Цанева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Развитие на речта на 6 - 7-годишните (тестово изследване)	422 - 425
Ас. д-р Биляна Калоферова	*ПУ „Паисий Хилендарски", Пловдив*	Образователните филми - стратегия за провокиране на познавателен интерес у детето от предучилищна възраст и ориентирането му в здравословна и социална среда	426 - 431
Пенка Борисова	*ДГ "Бреза", Стара Загора*	Ефективното взаимодействие между детската градина и семейството посредством интерактивни форми	432 - 435
Валентина Маешка, старши учител	*ДГ "Слънчице", Мездра*	Развитие на природонаучни компетенции чрез интегриране на ИКТ в обучението по Околен свят в четвърта подготвителна възрастова група (6 - 7-годишни деца)	436 - 442
Румяна Георгиева, старши учител, Нивеа Евтимова	*ДГ "Българче", Враца*	Използване средствата на приложното изкуство и десугестивния метод в етнически смесени групи	443 - 448

Секция 5 - МУЗИКА			Стр.
Проф. дн Мариана Булева-Петрова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Музикална теория - музикална педагогика: исторически връзки, актуално състояние, перспективи	449 - 452
Доц. д-р Росица Драганова	*Институт за изследване на изкуствата - БАН*	Основни музикалнообразователни възгледи в България в края на XIX век и началото на XX век	453 - 457
Доц. д-р Пенка Марчева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Педагогически колеж, Плевен*	Формиране на нотна грамотност в обучението по музика в трети клас	458 - 466
Ас. д-р Смилена Смилкова	*Университет „Д-р Асен Златаров", Бургас*	С какво музиката ми помага	467 - 470

Петя Василева, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Сценичното поведение на съвременния поп певец	471 - 478
д-р Зорница Димитрова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Подходи при обучението по пеене и музикален инструмент на студенти, изучаващи логопедия	479 - 482

Секция 6 - КИНЕЗИОЛОГИЯ			Стр.
Акад. проф. дн Ангел Джамбазовски, проф. д-р Митричка Старделова, проф. д-р Бошко Стаменкович	*Институт за приложна кинезиология, Скопие, Македония*	Теория и практика на съвременната кинезиология и терминология по структура на упражненията, амплитудата и интензивност	483 - 488
Edmond Bicoku, Arben Kacurri, Engjell Spaklu, Geri Bicoku	*University of Elbasan, Albania*	The Impact of physical education in reducing stress level at young people	489 - 494
Проф. д-р Людмил Петров, д-р Мартин Бонев, преп.	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Медицински университет, Пловдив*	Факторен анализ на спортната подготовка на подрастващи баскеболисти за играта 3 на 3	495 - 500
Проф. д-р Людмил Петров, Евгени Иванов	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново, Тракийски университет, Ямбол*	Развитие на техническата и двигателната подготовка на 14 - 16-годишни баскетболисти	501 - 510
Доц. д-р Светослав Стефанов	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Педагогика на обучението по физическо възпитание - традиции и съвременност	511 - 513
Доц. д-р Светослав Стефанов, Антония Русева, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Планинското бягане като социален феномен	514 - 518
Мартин Стойчевски, докторант, доц. д-р Стефания Беломъжева-Димитрова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Проучване на мнението и степента на информираност на родители на занимаващи се с плуване деца относно проблемът гръбначни изкривявания и неговата профилактика	519 - 524
Иван Сираков, докторант, доц. д-р Стефания Беломъжева-Димитрова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Относно ролята и мястото на техническите тренировки и техния анализ в годишния тренировъчен цикъл на състезатели по ориентиране: проучване на мнението на треньори и ръководители на отбори	525 - 532
Доц. д-р Стоян Денев, проф. д-р Милена Алексиева	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Проучване мнението на спортни специалисти относно приложението на игрови подход по футбол при деца и младежи със СОП	533 - 538

Гергана Колева, Пилатес инструктор, доц. д-р Таня Колева	*ЕТ "Гергана Колева - Пилатес", Аграрен университет, Пловдив*	Проучване настъпващите изменения на силовата издръжливост на коремната преса при хора занимаващи се с Пилатес в свободното време	539 - 544
Доц. д-р Георги Игнатов	*СУ "Св. Климент Охридски", София*	Оптимизиране на някои технически действия на студентки от СУ "Св. Климент Охридски" неспециалистки по футбол	545 - 551
Гл. ас. Лариса Касабова	*УНСС, София*	Физическо развитие и функционална работоспособност на студентки в началото на обучението им в УНСС	552 - 558
Гл. ас. д-р Венцислав Петров	*СУ "Св. Климент Охридски", София*	Относно някои правни проблеми на държавната регулация на спортните клубове	559 - 564
Гл. ас. д-р Григор Гутев	*НСА "Васил Левски", София*	Еволюция на проекта за биохимичен анализ на ИААФ	565 - 569
Ст. преп. Явор Несторов	*Технически университет, Варна*	Промени в антропометричния статус на студентите от морските специалности за времето на обучението им във висшето училище	570 - 578
Ст. преп. Мартин Базелков	*Шуменски университет "Епископ Константин Преславски"*	Проучване мнението и компетенциите на учители относно обучението по волейбол в училище	579 - 584
Ас. д-р Ива Димова	*НСА "Васил Левски", София*	Анализ на спортния резултат в четирибоя за момичета под 14 години	585 - 589
Д-р Петя Петкова	*НСА "Васил Левски", София*	Проследяване динамиката на двигателното качество издръжливост при ученици от 5 - 7 клас	590 - 593
Ас. Явор Аспарухов, докторант, доц. д-р Марияна Борукова	*НСА "Васил Левски", София*	Анализ и оценка на нивото на физическа дееспособност на ученици от СУ, гр. Стара Загора	594 - 598
Дима Крос, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Проучване на интереса на ученици за практикуване на спорта тенис в училище	599 - 604
Васил Василев, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Определяне корелационната структура на физическата дееспособност, психическите и техническите качества при 13 - 14-годишни ученици	605 - 610
Ивайло Лазаров, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Средни стойности и вариативност на признаците на физическото развитие и физическата дееспособност при 10 - 12-годишни футболисти в Ученическа спортна школа	611 - 618
Ивета Димова, докторант	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Отношението на родителите към предоставянето и управлението на спортни услуги в СКХГ "Алегро", Търговище	619 - 625
Павлина Павлова	*ВТУ „Св. св. Кирил и Методий", Велико Търново*	Факторна структура на физическата дееспособност, техническите и психическите	626 - 631

качества на 8 - 10-годишни ученици

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Председател:

Проф. дн Венка Кутева-Цветкова - *Декан на Педагогически факултет при ВТУ „Св. св. Кирил и Методий"*

Заместник председатели:

Проф. дн Теодора Давидова - *Заместник декан на Педагогически факултет*
Проф. д-р Маринела Михова - *Заместник декан на Педагогически факултет*
Проф. д-р Димитринка Цонкова - *Зам. декан на Педагогическия факултет*
Проф. д-р Димитринка Цонкова - *Председател на Общото събрание на Педагогически факултет*

Международен програмен комитет:

Проф. дн Антония Кръстева - *ВТУ, Ръководител на катедра "Педагогика"*
Доц. д-р Пенка Кънева - *ВТУ, Ръководител на катедра "Начална училищна педагогика"*
Доц. д-р Петя Караиванова - *ВТУ, Ръководител на катедра "Предучилищна педагогика"*
Доц. д-р Светослав Стефанов - *ВТУ, Ръководител на катедра "Теория и методика на физическото възпитание"*
Доц. д-р Митко Димитров - *ВТУ, Ръководител на катедра "Музика"*
Проф. д-р Жулиета Савова - *ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"*
Доц. д-р Катя Симеонова - *ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"*
Гл. ас. д-р Ваня Кильовска - *ВТУ "Св. св. Кирил и Методий"*
Академик проф. дн Ангел Джамбазовски - *Университет „Св. Кирил и Методий" - Скопие, Македония*
Проф. д.п.н. Игорь Лельчицкий - *Тверский государственный университет, Русия*
Проф. д-р Ольга Зверева - *Московский государственный педагогически университет, Русия*
Проф. дпн Ирина Руденко - *Тольяттинский государственный университет, Русия*
Проф. дпсн Ботагул Тургунбаева - *Казахский национальный педагогический университет, Алмма Ата, Казахстан*
Проф. д-р Йонела Никулеску - *Университет в Питещи, Румъния*
Проф. д-р Предраг Немец -*Университет в Белград, Сърбия*
Проф. д-р Георги Георгиев - *Университет в Скопие, Македония*
Проф. д-р Драгана Йованович - *Университет в Ниш, Сърбия*
Проф. д-р Осман Бичер - *Университет в Антакия, Турция*
Д-р Едмонд Бичоку - *Университет в Елбасан, Албания*

Технически комитет:

Румяна Раева
Ваня Райчева
д-р Мирослава Бонева
Калина Иванова

Съставител на сборника: проф. д-р Маринела Великова Михова

Авторите носят пълна отговорност за авторството си и за оригиналността на произведението, както и за грешки, допуснати по тяхна вина.

© Колектив, Участници в международна научна конференция на тема: "Педагогическото образование - традиции и съвременност", 2019

© Издателство "Ай анд Би", Велико Търново, 2019

ISSN: 2534-9317